

Projekt: Enfamiliehus
Sted: Gryneparken 18-20, Svaneke
Areal: 227 kvm.
Pris: 15.400 kr./kvm.
Energiforbrug: Ca. 60 kWh/kvm./år, alt inklusiv, 5 beboere
Bygherre: Nana & Kim Radekop
Samarbejdspartnere: Tømrer Kim Radekop, Oves murerforretning, Gert Christensen - dengang Wienerberger
Antal medarbejdere i firmaet: 1
Firmaet grundlagt: 2001

Interview med Charlotte Algreen, indehaver Algreen Arkitekter, Allinge (og København)

Konteksten: Hvor er det lige, vi er henne?

Hvorfor har du valgt netop dette projekt som et stykke vellykket arkitektur?

Jeg synes det er et meget fint bud på et længehus anno 2008. Der er tale om et moderne længehus i et parcelhuskvarter på Bornholm. Det forholder sig til en tradition, men bliver også anderledes, qua at vi eksperimenterer med byggematerialerne [huset er bygget af teglblokke, *red.*] og udnytter den kontekst der er givet på det sted. Jeg synes hele tiden man skal være kritisk over for de valg man træffer og det synes jeg er lykkedes meget godt her.

Kan du fortælle om designprocessen i overordnede træk fra skitsering til færdigt resultat?

Jeg blev ringet op af bygherren, som havde regnet med at skulle have et Lind og Risør-hus, fordi han godt kunne lide sådan nogle Skagens-huse. Men det viste sig at være for dyrt at få leveret det på Bornholm. Han er tømrer og hans kone er sosu-assistent og de bliver enige om at ringe til en arkitekt. Hun vil gerne have en kvindelig arkitekt, fordi hun gerne vil være sikker på at huset også virker i virkeligheden!

Jeg mødes med dem og læser lokalplanen igennem. De har købt to parcelhusgrunde mod at de kun bebygger den ene, så ikke kan blive større en de øvrige huse på vejen, som i øvrigt er nogle temmeligt triste parcelhuse fra 1960-70'erne. Jeg ser på grunden og vælger den ene af grundene, en hjørnegrund, og er meget opmærksom på hvordan huset kan lave en ordentlig kontekst i forhold til den øvrige bebyggelse. Fx gennem at huset får pla-

ceret sig ved vejen som de øvrige huse og har både en gavl til den ene vej og en facade til den anden. Der er også nogle overvejelser om en 'bagbo', hvis grund ligger en del lavere, og hvis have og hus vi kan komme til at lave en kæmpe slagskygge hen over, hvis ikke vi passer på. Det er jeg også meget opmærksom på. Der er hele det kontekstuelle.

Budgetrammen er ikke særlig stort. Derfor beslutter jeg ret tidligt at tage udgangspunkt i bygherrens ønske om et Skagenshus, der jo er en enkel ramme, og så må det, der skal ske i det hus, ske indenfor. Bygherren tror, han har købt en flad græsplæne, men der er et fald på næsten 1,2 m, som vi får forærende. Det handler om at finde ud af, hvad omgivelserne kan byde på. Den stramme ramme passer også fint sammen med lokalplanen. Der må kun lægges tegltag på husene med en hældning mellem 25 og 45 grader. Så den der stramme lokalplan, som jeg normalt er meget imod, fordi den virker til at være lavet til Lind og Risør-huset - eller også er det omvendt - passer fint sammen med dette længehus.

Er der nogle særlig forhold som har fået indflydelse på designet?

Længehuset giver en meget enkel ramme. Når rammen er enkel, er huset heller ikke så dyrt. Vi får hurtigt lukket klimaskærmen. Det at udfordre huset dérfra er interessant. Jeg arbejder med at få alle forudsætningerne i spil og få opstillet en eller anden form for hierarki. Så man har noget man kan spørge ind til siden hen. Længehuset bliver bærende fordi det hænger

sammen med bygherrens ønske og med lokalplanen og med at kunne få økonomien ned. Siden begynder man så at spørge til: Hvad kan man så i den ramme? Vi vælger at bygge huset i teglblokke, som også er en meget enkel måde at lave ydermur på.

Hvilke værktøjer anvendte du undervejs?

Jeg starter altid med konteksten: Hvor er det lige, vi er henne? Så der er selvfølgelig blevet fotoregistreret, der er blevet bygget en model. Jeg bygger ret hurtigt en model med det forslag jeg har til bygherren i 1:200. Det er en model, jeg kan placere nogle kasser på og som vi kan diskutere ud fra. På den måde kan jeg meget hurtigt se hvad det er for en rumlighed huset er med til at skabe, også udvendig. Huset skal skabe udvendige rammer såvel som indvendige. Og så bliver der skitseret i hånden. Det gør jeg i første omgang før jeg begynder at lægge tingene ind i Autocad. Det er rent håndarbejde hele vejen igennem.

Hvad synes du det har af fordele at arbejde på den måde?

Det er et langsomt møde med et sted og med de ønsker og krav, der er til sådan et hus. At man får startet processen op i ro og mag. Computeren er fantastisk, men den vil vide alt og man ved jo ikke alt, mens man skitserer. Derfor kan man hurtigt blive meget låst af den. Men da rammen lå fast, har jeg siden skitseret meget i Autocad, for det er også en hurtig måde at addere til rammen på og prøve forskellige ting af.

Hvilken rolle har bygherren indtaget i processen?

De har lænet sig meget op ad mig. Jeg ser mig selv som rådgiver og påtager mig den rolle. Som arkitekt skal man stille mulighederne op for dem og hjælpe dem igennem den proces. Folk skal ikke have det, de beder om. De skal have de muligheder, der ligger i de rammer der bliver opstillet. Bygherren, som er tømrer, har mødt et par arkitekter og tænkt: De kan alligevel noget ... De har været en god part og meget lyttende over for det, jeg er kommet med. Men jeg vil også gerne have, at de er sikre helt nede i bunden af maven på at de beslutninger, de træffer, er de rigtige. For det med at bygge deres eget hus er jo nok den største investering de kommer til at lave i deres liv.

Var der nogle lovgivningsmæssige forhold som i særlig grad påvirkede projektet?

Lokalplanen har haft magt i forhold til at de krævede at der skulle være tegl på taget. Men det udnyttede vi så til fulde, og derfor er huset også endt med at blive rødt.

Det er mig, der har fået den igennem, for bygherren troede de skulle have sådan et caffè latte-farvet hus. Det var deres billede af det, men de har jo som sagt været meget lydøre. Husets farve er valgt på baggrund af den farve teglene har.

Har de digitale værktøjer haft en særlig indflydelse på projektet?

Nej. Det digitale værktøj er bare et redskab som en parallellineal, eller hvad man nu ellers har brug for.

Hvis du ser på din uddannelsesmæssige baggrund, har den så haft en indflydelse på projektet? Er der nogle specielle erfaringer, som er kommet med?

Jeg tror, at min pragmatiske tilgang til arkitekturen egentlig mere er en personlig ting, mere end det er noget, jeg har lært udefra.

Føler du at du har en personlig tilgang til arkitekturen, eller føler du dig i højere grad som en del af en tradition, når du designer?

Jeg vil sige både-og. Jeg synes helt klart, at man er en del af det, man er vokset op i. Pragmatismen kommer jo også ud fra, at jeg fx ikke synes huse skal være runde. Med en masse døde hjørner, der gør, at alting skal designes forfra. Så på den måde er jeg meget traditionsbunden. Men samtidig er det meget personligt. Jeg prøver ikke at lave kopier, men der er logik i nogle byggetekniske løsninger, som gør at tingene ikke bliver for indviklede.

Det personlige element du beskriver, hvad synes du det består i?

Det består i min tolkning, af hvordan man griber den kontekst, man bygger ind i. Jeg er jo den, der ender med at træffe valgene. Jeg går ind med en respekt for alle de mennesker, som bebor det givne område. Jeg har engang læst en bog af en norsk arkitekt med titlen "Mit hus er din udsigt". Vi skal alle sammen være her. Arkitektur skal være rolig og danne rammer. Den skal fx ikke underholde. Så kan man spørge, hvorfor i alverden har du så lavet et signalrødt hus? Det er måske der, hvor man går ind og giver det et præg, så det har en

identitet, men alligevel tilpasser sig. Det har en egen identitet, men er en del af en større sammenhæng.

Hvilket dansk eller internationalt projekt fra de senere år ville du gerne have været med til at realisere?

Jeg er ikke så meget til popstjerne. Men jeg synes, der er rigtig mange gode schweiziske projekter. De ved måske mere om konstruktioner og teknik, end vi gør. De er nok bedre sparringspartnere for ingeniørerne. Jeg synes også at Caruso St John laver nogle rigtig flotte ting, som har en for form for kompromisløshed. Men jeg synes også at én som japaneren Junya Ishigami er ekstremt interessant. Tingene skal ikke blive for mystiske. Det er hele tiden ud fra en kontekstuel tilgang. Jeg ville nok ikke være den der lavede det der topmoderne, for sådan er jeg ikke. Dér er jeg for konservativ.

Hvornår var du første gang med til at realisere et projekt, og synes du betingelserne for at arbejde som arkitekt har ændret sig i forhold til dengang?

Jeg har jo arbejdet siden 1993. Jeg er blevet mere bevidst om at vi skal besidde nogle flere kompetencer end dem, vi lærer på skolen, hvis vi skal være ordentlige modspillere til virkeligheden uden for akademiet. For vi er, eller burde være, dem med overblikket. Derfor er det vigtigt at vi også har overblik over, hvad de andre parter i byggeriet kan. Så vi kan stille nogle andre krav og også blive bedre medspillere. Ingeniørerne løber jo med alting lige i øjeblikket. Det er fuldstændig grotesk, for de har

ikke overblikket, og det vidner verden også om.

Hvad er det vigtigste for arkitektuddannelserne at undervise i?

Jeg synes, at der mangler en sammenhængskraft i samfundet, som jeg mener, vi kan være med til at skabe. Mange ting er ekstremt fragmenterede. Fx det bygningsreglement, der hedder BR-08, lugter langt væk af, at der ikke er en eneste arkitekt, der har kigget på det. Det modarbejder det, det vil og er ekstremt djøfet i sin tilgang. Jeg synes, vi mangler dem, der kan gå ind og se tingene på tværs. For det er sådan vi arbejder, vi ser efter muligheder.

Hvad ser du som de hårdeste udfordringer og omvendt de største potentialer for arkitekter, set ud fra det sted hvor du arbejder?

Jeg synes, der ligger en stor udfordring i, at der bliver en større viden om hvad vi egentlig kan byde ind med. Nu har jeg arbejdet i provinsen i nogle år, og det er rystende hvad folks forestillingsevne om, hvad arkitekter laver, er. Det er Bilbao-modellen der bliver hevet op af hatten og det er slet ikke det, jeg synes, man skal fokusere på. Man skal fokusere på, at når vi er med, så bliver husene bedre for de mennesker, der skal bruge dem. Der bliver en merværdi i forhold til husets værdi i øvrigt og tingene bliver mere gennemarbejdede.

Samtidig med at jeg synes der er brug for os, synes jeg heller ikke vi skal sætte os selv for meget op på en piedestal. Den stjernedyrkelse, der er i vores branche, er med til at gøre os svært tilgængelige for almindelige menne-

sker. Selv om jeg også mener, at de har hårdt brug for os.

Vi har omvendt et ekstremt potentiale i forhold til bæredygtighed, men vi skal gribe den.

For det kræver jo i høj grad en helhedstankgang. Der mener jeg, vi kan byde ind med løsninger på den lange bane. Men det kræver også at man kan tale med. Ingeniøren kan putte alting ind i en graf og det er noget alle kan forstå. Jeg har lige taget et passivhus-designerkursus. Og det er meget fint med det ekstremt lave energiforbrug, men intet sted taler man om, hvad det, man putter ind i husene, er lavet af og hvor meget energi dét forbruger. Vi skal have hele billedet med, og der mener jeg, der ligger et kæmpe potentiale, som vi skal tage os af.

Hvis du skulle give et godt råd til en nyuddannet arkitekt, hvad ville det så være?

Det er vigtigt bare at komme i gang og forstå hvad virkeligheden er for en størrelse. Altså den virkelighedsforståelse skulle man helst have inden man bliver færdig. Men hvis man gerne vil være byggende arkitekt, for der er jo mange arkitekter, der ikke bygger, så er det bare om at komme ud og i gang og at være meget ydmyg overfor de dér ting.

De dér ting?

Alle de andre faktorer, der påvirker et projekt. Der bliver jo lavet masser af luftkasteller på akademiet. Det kan være fint nok. Det vi lærer på akademiet er jo processen og vejen igennem projektet. Men når man kommer ud og skal samarbejde er der jo så mange parter in-

volveret i det at bygge. Og det at have en forståelse for andre menneskers arbejde er bare så vigtigt. Man skal absolut bevare sin egen ære, men derfor skal man alligevel lade alle komme til orde.

Efter ikke at have boet i København i 12 år har jeg ikke fulgt byggeboomet på tæt hold. Og jeg synes det er så trist at komme til byen og se det, der er bygget de senere år. Man spørger sig selv, er det for mennesker eller det bare lavet for tidsskrifter. Det giver ikke nogen sammenhængskraft til samfundet, at der bliver lavet nogle huse, der har travlt med at være smarte, men ikke forholder sig til, at der skal være mennesker i dem. Vi har lige haft chancen med et kæmpe byggeboom, men der er jo heller ikke nogen af dem som er særlig energioptimerede.

Hvor tilfreds er du med at være arkitekt i dag?

Jeg synes simpelt hen det er det mest interessante man kan beskæftige sig med. Vi kan jo beskæftige os med alt. Man dykker hele tiden ned i alle mulige ting som man skal forholde sig til. Hver gang der er en ny opgave, er der også et nyt sæt mennesker og en ny kontekst, man skal forholde sig til. Det er enormt spændende at se og forstå sammenhænge.

Interview v. SB

50'er design fra Poul Kjærholm hos Thorsen

Poul Kjærholms elegante PK1 stol fra 1956 fås nu med stelt i blankt forkromet stål og monteret med enten peddigræsflæt, flagline i sort eller natur eller med lædersnor i forskellige nuancer.

THORSEN
MØBLER A/S

Viborgvej 175, 8210 Århus V, T 8675 2999, www.thorsen.dk

**NY UDGIVELSE FRA
ARKITEKTENS FORLAG**

EUROPAN 10 præsenterer de danske resultater fra verdens største arkitektkonkurrencer for unge under 40 år. Udgivelsen rummer tillige en række artikler om den europæiske arkitekts fremtidige rolle og arbejdsområder. Udgivet i samarbejde med DAC.

104 sider, 22,8 x 30,8 cm, hæftet, illustreret
ISBN 978-87-7407-405-2

Pris: 270 kr.

Kan købes fra den 22. april 2010 hos din lokale boghandler eller via mail til info@arkfo.dk

EUROPAN 10

ARKITEKTENS FORLAG
THE DANISH ARCHITECTURAL PRESS